

UTSJOKI, Kirkonkylä, Guatniljärvi.

Kaivauskertomus esineiden KM

13289:1-10 löytöpaikasta.

- Liitteet: I) Peitepiirros taloudellisesta kartasta, johon ko. kaivauspaikka on merkitty ristillä.
II) Karttaluonnos kaivauspaikasta.
III) Kaivauskartta ja pintaprofiileja kaivauspaikalta.
IV-V) Valokuvia kaivauspaikasta ja ympäristöstä.

liike I puuttuu 6.9.96

Historiallisen osaston määräyksestä heinäkuussa v. 1953 Utsjoelle tekemäni virkamatkan yhteydessä jouduin tarkastamaan myös po. löytöpaikan, josta koululainen Reino Laiti oli löytänyt saviastianpaloja ja joista opettaja Terttu Tuominen oli 10.5.1953 päivätyn kirjeensä mukana lähettänyt Kansallismuseoon 3 saviastianpalaa (KM 13289:1).

Löytöpaikka on Kirkonkylän Niemelän talon pellolla, Guatniljärven kaakkoisrannalla. Maanomistaja on Hans H. Laiti, osoite: Utsjoki.

Niemelän talossa, jossa käydessäni Reino L. ei ollut kotona, muistettiin paikka hieman epämääräisesti, mutta kerrottiin pojan löytäneen saviastianpaloja runsaasti koska hän oli niiden etsimistä kovasti harrastanut. Olipa hän kuulemma löytänyt oikein kokonaisen saviastiankin, joka kuitenkin sittemmin oli joutunut hukkaan tai lasten leikeissä säretty.

Niemelän väen yhteisellä opastuksella voitiin löytökohta määrittellä pellolla sille kohdalle, jossa ihmiset seisovat kuvissa liite V:1-2. Pelto on yleensä kuten ympäristökin hiekkamaata, ja löytökohdaksi mainitulla paikalla hiekka oli ympäristöönsä selvästi tummempaa kulttuurimaata. Hiilipitoista tai punertavaa hiekkaa oli muutamain paikoin kynnöksessä näkyvissä etenkin Reino L:n löytöpaikasta hieman lounaaseen, aina muutaman kymmenen metrin päässä olevaan kynnökseen reunaan asti. Samoilta kohdilta löytyi myös muutamia kvartsi-iskoksia (KM 13289:9). Pelto on kynnetty jäkäläpeitteisestä maasta n. parikymmentä vuotta sitten, mutta on sen jälkeen taas päässyt kasvamaan umpeen. Uudelleen sitä oli kynnetty kolmisen vuotta sitten, jolta jäljeltä pellon se osa, josta löydöksiä tavattiin, oli käydessäni. Koko pelto sijaitsee eräänlaisessa ympäristöönsä muutaman metrin ylempänä olevan laajan tasanteen niemekkeessä, joka jää Tenoon virtaavan puron ja G.-järven väliin. Niemekkeen kärkeä lähellä on tasanteessa muutamia kaarenmuotoisia kapeita harjuja. Löytöpaikka sijaitsee näiden harjujen ja tasanteen reunan välisellä n. 10 m levyisellä tasaisella paikalla, jonka sijainti käynee selville oheisesta karttaluonnoksesta (liite II) ja profiilista (liite III). Löytöpaikan kohdalla tekee tasanteen reuna muinaisen rantaviivan vaikutuksen. G.-järven pinta oli kaivauspäivänä n.440 cm löytöpaikkaa alempana.

Heinäkuun 10. päivänä kaivautin Reino L:n löytöpaikalle ja läheisyyteen karttaluonnoksen mukaisesti viisi koaluetta, jolloin tulokset olivat seuraavat:

Kaiv. alue 1.

3 x 5 m:n laajuinen koekaivaus Reino L:n löytöpaikalla kynnöksessä, jossa pinnalla oli näkyvissä kulttuurimaata, sekaisin punertavaa ja hiilipitoista hiekkaa. Kynnöksen viiluja seulottaessa ja kaiveltaessa löytyi runsaasti saviastianpaloja sekä muutamia kvartsi-iskoksia.

Kaivausaluetta laajennettiin jokaiseen suuntaan, josta yleensä löytyi savipaloja, ja kaivaus lopettiin kun mitään ei enää löytynyt. Kun kyntämällä irroitettu maa oli poistettu, erottui puhtaassa hiekassa sillä kohdalla, josta oli löydetty eniten saviastian paloja, ruskeaksi värjäätynyttä sekä hiilensekaista tummaa maata liite III:n piirroksen mukaisesti. Muilla kohdilla näytti kulttuurimaa liittyvän vain kynnetyyn kerrokseen, mutta ei sen alle.

Kaiv. alue 2.

2 x 3 m:n laajuinen koealue kynnöksen ulkopuolella, pellolta tavattujen kvartsi-iskosten tiheimmän löytöpaikan vieressä. - Jäkäläkerroksen poistamisen jälkeen tuli esille puhdasta hiekkaa, jota tuntui jatkuvan ainakin puolen metrin syvyyteen. Kaivamisen jälkeen kuoppa peitettiin.

Kaiv. alue 3.

1 x 1 m:n laajuinen koealue kymmenen metrin päässä pellon reunasta, tasaisella jäkäläpeitteisellä pinnalla kahden matalan harjujonon välissä. - Tulos yhtä negatiivinen kuin edellisestäkin.

Kaiv. alue 4.

1 x 2 m:n laajuinen koealue äsken mainittujen harjujen välissä, n. 30 m:n päässä pellon reunasta. - Kun puhdasta hiekkaa oli kaivettu puolen m:n syvyyteen asti, täytettiin kuoppa.

Kaiv. alue 5.

Pellon koillispäähän kaivettiin vielä yksi 2 x 2 m:n laajuinen kuoppa aivan pellon reunan kohdalle, jossa pinnalla näkyi auran esille nostamia hiiliä. Kyntökerroksen poistamisen jälkeen tuli taas vastaan puhdasta hiekkaa, jota tuntui jatkuvan aika syvälle. Hiiliä sisältävästä kyntökerroksestakaan ei löytynyt mitään asuinpaikkaan viittaavaa.

Edellä selostetun tutkimuksen jälkeen on opettaja Terttu Tuominen vielä 17.9.1953 päiväämänsä kirjeen mukaan lähettänyt neljä

Reino L:n löytämää saviastian palaa Kansallismuseoon (KM 13289:10).

Helsingissä, lokakuun 20. päivänä 1953

Aarni Erä-Esko

Aarni Erä-Esko

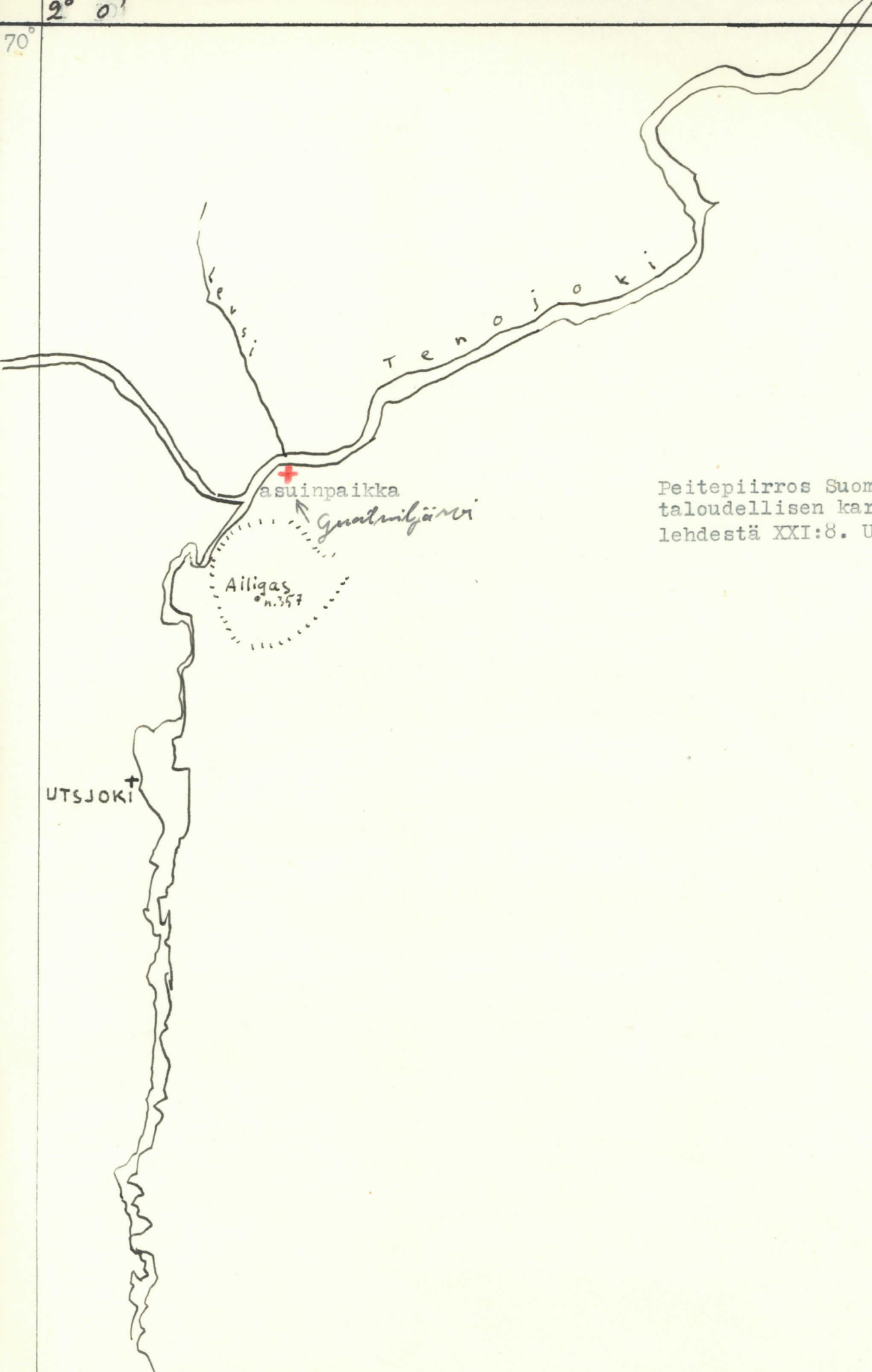
Utsjoki, Kirkonkylä, Niemelä, Guatniljärvi.

FILMILUETTELO A. Erä-Eskon kaivauskertomukseen v. 1953.

			pvm
17401)	Filmi 2,7.	Niemelän pelto, kivik.as.p. Guatniljärven rannalla	3.7.53
17402)	-8.	- " -	"
17403)	- 9.	- " -	"
17404)	6,36.	Guatniljärven as.p., Niemelän väkeä	10.7.53
17405)	- 37.	- " -	"
17406)	- 38.	- " -	"
17407)	- 39.	- " -	"
17408)	Filmi 7,1.	Guatniljärven	"
17409)	- 2.	- " - Kaukokuva	"
17410)	- 3.	- " -	"
17411)	- 4.	- " -	"

2° 0'

70°

Peitepiirros Suomen
taloudellisen kartan
lehdestä XXI:8. UTSJOKI

UTSJOKI †

69° 45'

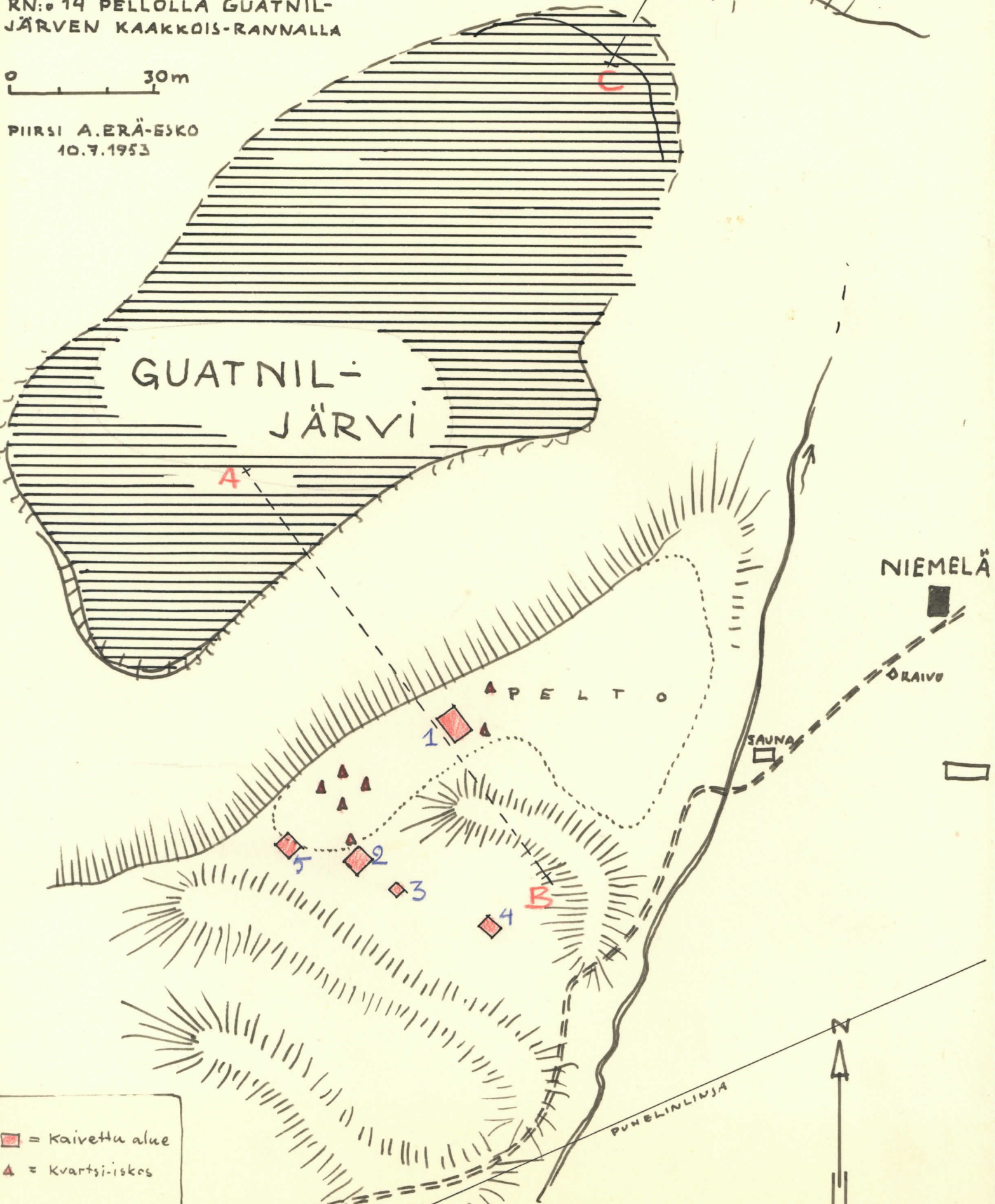
Utsjoki, Kirkonkylä, Guatniljärvi, A. Erä-Ekon kart. (Liite I)
1953

UTSJOKI
KIRKONKYLÄ

LUONNOS ASUINPAIKKA-
LÖYTÖJEN KM 13289:1-10
LÖYTÖPAIKASTA NIEMELÄN
RN: 14 PELLOLLA GUATNIL-
JÄRVEN KAAKKOIS-RANNALLA

0 30m

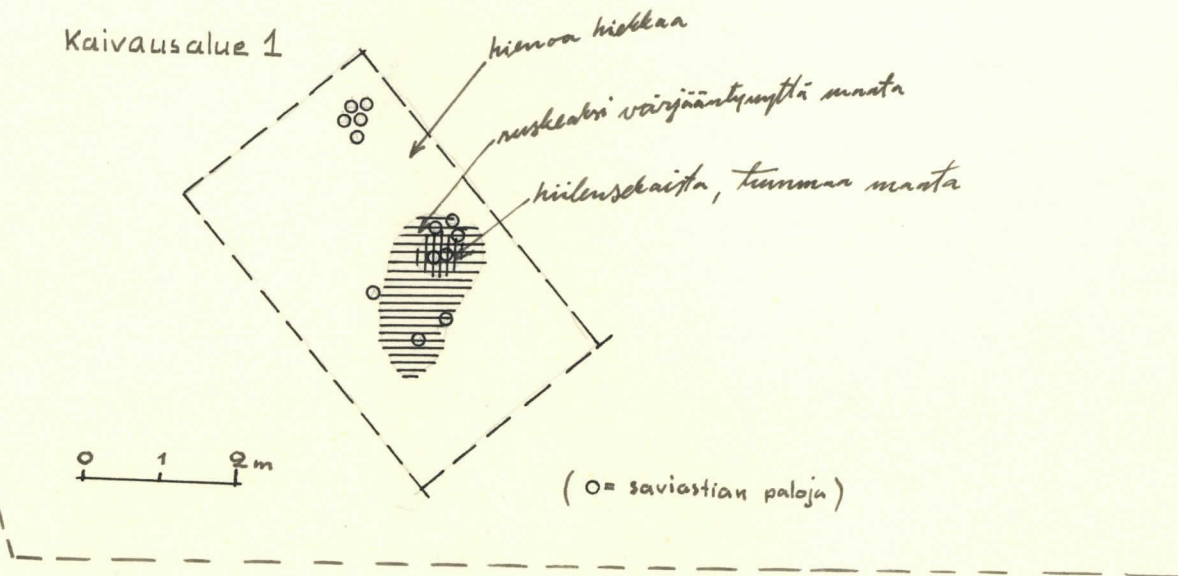
PIIRSI A. ERÄ-ESKO
10.7.1953

■ = Kaivettu alue
▲ = Kvartsi-iskos

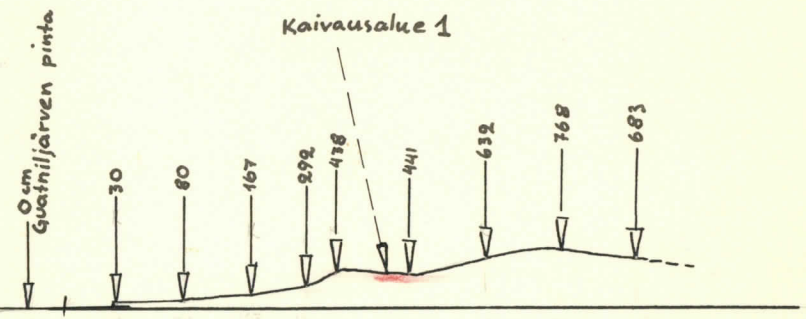
A. Erä-Esko
kerst. 1953 (Liite II)

UTSJOKI
KIRKONKYLÄ
 GUATNILJÄRVI

Tenojoen pinta
 281 cm Guatniljärven
 pintaa alempana 10.7.1953

PROFIILI D-C

PROFIILI A-B

A. Erä-Ekon
 kert. 1953 (liite III)

Utyöki, Kirkonkylä, Guatmiljärvi

F.1

1.

Edellä kuvunäkymän suunnassa kair. alue 5, talona itäpuolelta kirkonkylällä kair. alue 1. Kuvaa on otettu lounaasta. Vasemmalla Guatmiljärvi, oikealla Tonon laakso alapuolelle päin.

F.2

2.

Kaukokuva samalta kirkonkylältä kuin edellisenä

F.3

3.

Guatmiljärvi jokej. rannalta kuvattuna. Vastakkaisella rannalla vasemmalla kair. alueet, talona Hiligas-tunturi

F.4

4.

Kuva G.-järven länsirannalta kair. paikalle päin. Talona oikealla Hiligas-tunturi.

A. Erä - Etelä
kert. 1953

(Liite IV)